

آثاری از استادان دانشکده الهیات که برنده جایزه سلطنتی یا یونسکو شده است

بنا به گزارش منتشر شده از جانب بنیاد پهلوی و کمیسیون ملی یونسکو از سال «۱۳۳۲» تا سال «۱۳۴۷» جمعاً ۱۳۷ کتاب برنده جایزه سلطنتی و یونسکو گردیده است، که (۱۲) مجلد از آنها، متعلق به هیأت علمی و «۳» مجلد از آنها متعلق به فارغ التحصیلان این دانشکده بوده است و اینک در اینجا به ترتیب تاریخ، بمعرفی اجمالی مؤلفان و کتابهای هیأت علمی میپردازیم و کتابهای فارغ التحصیلان در گزارش دفتر فارغ التحصیلان معرفی میشود.

۱- اصول فلسفه و روش رئالیسم. بکوشش آقای مرتضی مطهری، تهران. ناشر محمد آخوندی [تاریخ مقدمه ۱۳۳۲] ربیع. جلد اول، ۱۶+۱۶ ص.

آقای مرتضی مطهری در سال ۱۲۹۹ در فریمان از توابع مشهد تولد یافت. تحصیلات مقدماتی را در مشهد انجام داد و در سال ۱۳۱۶ به حوزه علمیّه قم پیوست و مدت پانزده سال به تکمیل معلومات خود در فقه و اصول و منطق و فلسفه پرداخت. در سال ۱۳۳۱ در مدرسه مروی مشغول تدریس شرح منظومه حکیم سبزواری و «اسفار» ملاصدرا شد و از سال

۱۳۳۴ در دانشکده الهیات مشغول تدریس گشت و هم اکنون بسمت دانشیار تمام وقت در این دانشکده به تدریس اشتغال دارد.

آقای مطهری علاوه بر سخنرانیها و کنفرانسهای مذهبی در مراکز اسلامی و تألیف کتابهای: « اصول فلسفه » و « داستان راستان » که اکنون معرفی میگردد، کتابهای ارزنده دیگری نیز تألیف نموده است، از آن جمله: « انسان و سرنوشت » و « عدل الهی » و « بیست گفتار » که مجموعه‌ای از سخنرانیهای رادیویی ایشان است، و هم اکنون مشغول ترجمه الهیات « شفا » است. مقالات تحقیقی ایشان بیشتر در مجلات: مکتب اسلام، مکتب تشیع، انتشارات حسینیّه، ارشاد و مقالات و بررسیها به چاپ رسیده است. سخنرانی ایشان در کنگره هزاره شیخ طوسی (در سال ۱۳۴۸) تحت عنوان « الهامی از شیخ الطایفه » در نشریه‌ای که بنام « هزاره شیخ طوسی » منتشر شده چاپ شده است.

کتاب « اصول فلسفه » حاوی یک دوره فلسفه و مجموعاً دارای چهارده مقاله میباشد. جلد اول آن، دارای یک مقدمه و چهار مقاله است که در آن مهمات مسائل فلسفه اسلامی که در فلسفه قدیم، نقش عمده را دارد و هم مسائلی که در فلسفه جدید حائز اهمیت است با توجه به آراء و تحقیقات دانشمندان بزرگ اروپا، مورد بررسی قرار گرفته و بیشتر سعی شده است که انحرافات ماتریالیسم دیالکتیک، نمایانده شود.

متن کتاب که خلاصه و مختصر است به قلم آقای سید محمد حسین طباطبائی (تبریزی) میباشد و آقای مرتضی مطهری با مقدمه و پاورقیهای مشروح خود، آنرا بصورت کنونی درآورده است، بطوریکه بیش از سه ربع از این کتاب را، مقدمه و پاورقیهای محققانه ایشان تشکیل میدهد. تاکنون از این کتاب، سه مجلد بچاپ رسیده و جلد چهارم و پنجم آن، بزودی انتشار می‌یابد.

جلد اول « اصول فلسفه ، در رشته اجتماعی ، برنده جایزه سلطنتی سال ۱۳۳۲ شده است .

۲- داستان راستان. تألیف آقای مرتضی مطهری . [تهران] شرکت انتشار ، [۱۳۳۹] . جیبی ، دو جلد ، ۲۲ + ۲۰۷ + ۲۴۰ ص .
 X چاپ ششم ۱۳۴۹ .

«داستان راستان» مجموعه داستانهای اخلاقی اسلامی است که از روی کتب معتبر اخبار و حدیث و همچنین رجال ، تراجم ، تواریخ و سیر گرفته شده و داستانهایی از علماء و شخصیتهای مسلمان و غیرمسلمان را نیز در بردارد . این داستانها ، علاوه بر آنکه عملاً میتواند راهنمای اخلاقی و اجتماعی سودمندی باشد معرف روح تعلیمات اسلامی نیز هست . آقای مطهری مطالب این کتاب را ، با تجسس در کتب معتبر عربی گردآوری نموده و ترجمه روان و علمی از آن بعمل آورده است . مآخذ و مدارک داستانها بنحوی دقیق ، درپاورقی نشان داده شده و گاه پاورقیهای سودمندی نیز برکتاب افزوده شده است . جلد اول این کتاب ، دارای هفتاد و پنج داستان و جلد دوم آن دارای پنجاه داستان است .

داستان راستان ، بعنوان بهترین کتاب خواندنی سال ، برنده جایزه کمیسیون ملی یونسکو سال ۱۳۴۴ گردیده است .

۳- افکار جاوید محمد (ص) . بقلم مولوی محمد علی لاهوری . ترجمه دکتر محمد ابراهیم آیتی . تهران ، کتابفروشی محمدی . [تاریخ مقدمه ۱۳۳۵] ربی ، ۵ + ۲۱۹ ص .

محمد ابراهیم آیتی در سال ۱۲۹۲ شمسی در شهر بیرجند تولد یافت و تا سال ۱۳۱۷ در بیرجند و مشهد به تحصیل علوم قدیمه اشتغال داشته و نیز وعظ و تدریس هم میکرده است . در مهرماه سال ۱۳۳۴ به اخذ درجه لیسانس و در خرداد سال ۱۳۳۷ بعنوان نخستین فارغ التحصیل دوره دکتری در رشته معقول که اکنون بنام فلسفه و حکمت اسلامی نامیده میشود .

به اخذ درجه^{*} دکتری از دانشکده^{*} الهیات نایل آمد. رساله^{*} دکتری ایشان تحت عنوان «مقولات و آراء مربوط بآن» در دیماه ۱۳۴۰ بتصویب رسید. از سال ۱۳۳۴ در دانشکده^{*} الهیات در رشته های فلسفه و حکمت عهده دار تدریس بوده است. آیتی که از امیدهای آینده^{*} این دانشکده بود متأسفانه در روز هفدهم مهرماه ۱۳۴۳ بعات تصادف اتومبیل در گذشت.

آیتی بجز ترجمه^{*} تاریخ یعقوبی والبلدان و افکار جاوید محمد (ص) که اینک معرفی میشود قریب به ده جلد کتاب دیگر، تألیف و ترجمه کرده است، که همگی از یک دقت علمی خاص، که ویژه^{*} او بوده، برخوردار است.

کتاب افکار جاوید محمد (ص) دارای یک مقدمه و یک دیباچه و دوازده فصل و مشتمل است بر افکار بلند حضرت محمد (ص) که با سبکی شیوا و ترتیبی منظم بیان شده است. مولوی محمد علی لاهوری مؤلف این کتاب، یکی از نویسندگان اسلامی است که در تفسیر قرآن و ترجمه^{*} آن بانگلیسی و دیگر تألیفات مذهبی او، ذوق سرشار و حسن قریحه کاملاً هویدا است، مباحث این کتاب بترتیب عبارتست از: خلاصه ای از زندگانی حضرت محمد (ص)، ایمان بخدا، وحدت بشریت، شرافت انسان، نماز و دعا در پیشگاه خدا، خدمتگزاری بشر، صدقه و دستگیری، مدینه^{*} فاضله (کاخ اخلاق)، ثروت، کار و کوشش، زندگی خانه و دولت. مرحوم آیتی، ترجمه^{*} روان و زیبایی از این کتاب بعمل آورده و مواردی را که احتیاج به توضیح و تفسیر داشته، در مقدمه^{*} کتاب یادآور شده است.

کتاب افکار جاوید محمد (ص)، در رشته^{*} اجتماعی، برنده^{*} جایزه^{*} سلطنتی سال ۱۳۳۵ گردیده است.

۴- تاریخ یعقوبی. تألیف احمد بن ابی یعقوب (ابن واضح یعقوبی). ترجمه دکتر محمد ابراهیم آیتی. تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۲-۴۳. دو جلد. وزیری، ۳۹+۶۱۰+۱۶+۶۴۴ ص. (انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ش ۱۵۱ و ۱۷۸ - مجموعه ایرانشناسی، ش ۲۴ و ۲۹).

تاریخ یعقوبی، یکی از کتب مهم در تاریخ عمومی است که در قرن سوم هجری تألیف یافته است. جلد اول این کتاب، ترجمه کتاب اول و قسمتی از کتاب دوم تاریخ یعقوبی را در بردارد و از هبوط آدم آغاز میگردد و پس از ذکر سرگذشت پیامبران و شاهان بنی اسرائیل و زندگی مسیح، بتاریخ فرمانروایان سریانی و پادشاهان موصل، بابل، هند، یونان، روم، پارس، چین، مصر، بربر، حبشه، سودان، شام، یمن و حیره می پردازد و در پایان، تاریخ مفصلی از قوم عرب در جاهلیت، ولادت رسول اکرم (ص) و تاریخ زندگی و وفات او بدست میدهد. جلد دوم، ترجمه قسمت دوم تاریخ یعقوبی است، که در آن بتاریخ خلفای راشدین و بنی-امیه و پانزده تن از خلفای بنی العباس می پردازد و اطلاعات جامع و دقیق و سودمندی درباره تاریخ صدر اسلام، تا سال ۲۵۹ هجری در دسترس دانش پژوهان میگذارد.

مرحوم آیتی، در یک مقدمه سی و نه صفحه‌ای پس از فهرست مندرجات، باروش محققانه‌ای درباره مورخان و جغرافی نویسان پس از اسلام و بویژه مؤلف این کتاب و شرح حال و آثار وی، به گفتگو پرداخته و با استفاده از نوشته‌های خاورشناسان و دانشمندان اسلامی، درباره نسخه‌های گوناگون این کتاب و اختلافات فاحشی که دارند، بحث کرده و در مقدمه و متن، حواشی گرانبهایی بر مطالب کتاب افزوده و در پایان نیز چهار فهرست برای اعلام کتاب، تنظیم کرده است.

تاریخ یعقوبی و «البلدان» یکجا، در رشته ترجمه ادبی درجه اول،

برندهٔ جایزهٔ سلطنتی سال ۱۳۴۳ گردیده است .

۵- البلدان . تألیف احمد بن ابی یعقوب (ابن واضح یعقوبی) . ترجمهٔ دکتر محمد ابراهیم آیتی . تهران ، بنگاه ترجمه و نشر کتاب ، ۱۳۴۳ . وزیری ۱۷+۲۱۲ ص (انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب ، ش ۱۷۰ - مجموعهٔ ایران شناسی . ش ۲۸) .

کتاب «البلدان» یعقوبی، که در قرن سوم هجری تألیف شده است یکی از کهن‌ترین و بهترین کتب جغرافیائی است که پس از توصیف کامل بغداد و سرمن رای، در سه بخش از سرزمین‌های معروف زمان خویش سخن میگوید و سپس در ملحقات کتاب بذکر مطالب مختلف جغرافیائی می‌پردازد .

در این کتاب، ابتدا به ذکر منازل و فواصل پرداخته شده، سپس از آب و هوا، محصولات، نژاد مردمان، مقدار خراج و مالیاتی که بسر شهرها حکومت میکردند و غیره مطالبی سودمند آورده شده است. بخش مهمی از این کتاب، که در تعریف شهرها و دیه‌های ایران است، از نظر جغرافیای تاریخی ایران و شناختن ریشه و بن نامهای جغرافیائی حائز کمال اهمیت است .

مرحوم آیتی، در مقدمهٔ این کتاب، دربارهٔ: «خاندان یعقوبی»، «یعقوبی»، «مآخذی که از یعقوبی نام برده است»، «تألیفات یعقوبی»، «کتاب البلدان و جغرافی نویسان مهم اسلامی»، «بتحقیق و تتبع پرداخته که جمعاً در هفده صفحه آمده است و در آخر، ذیل عنوان (ملحقات) در شانزده صفحه، استدراکات خویش را می‌آورد و آنگاه چهار فهرست از اعلام در پایان کتاب ترتیب داده است .

البلدان و تاریخ یعقوبی یکجا، در رشتهٔ ترجمهٔ ادبی درجهٔ اول، برندهٔ جایزهٔ سلطنتی سال ۱۳۴۳ شده است .

۶- فلسفه عالی یا حکمت صدرالمتألهین . تلخیص و ترجمه کتاب اسفار. نگارش آقای جواد مصلح . تهران ، دانشگاه تهران ، ۱۳۳۷ . جلد اول . وزیری ، ۲۵ + ۱۷۵ ص .

آقای جواد مصلح در سال ۱۲۹۸ در شهر شیراز متولد شد ، پس از فراگرفتن ریاضیات و ادبیات عرب و منطق بتحصیل فقه و اصول مشغول شده و این رشته را پایان رسانیده است . آقای مصلح در ضمن تحصیل علوم قدیمه ، رغبتی به فراگرفتن حکمت و فلسفه پیدا کرده و بامطالعه کتاب شرح منظومه حکیم سبزواری ، عشق و علاقه بتکمیل این علم در وی تشدید گردیده و بقیه دوران تحصیل خود را تماماً مصروف فراگرفتن متون اصیل فلسفی کرده و فلسفه را رشته تخصصی خود قرار داده است و تا بحال بیش از هفت جلد کتاب اعم از فارسی و عربی و تعلیقات و حواشی بر کتب فلسفی ، تألیف و تصنیف کرده است .

در آذر ۱۳۳۵ بدعوت مرحوم بدیع الزمان فروزانفر استاد و رئیس سابق دانشکده الهیات برای تدریس فلسفه دوره دکتری بخدمت دانشگاه درآمد و اکنون مدت دو سال است که با درجه استادی مدیر گروه فلسفه و حکمت اسلامی دانشگاه است . مجله «تحقیق در مبدأ آفرینش» نیز مدتی زیر نظر ایشان منتشر میشده است . کتاب فلسفه عالی که در مقاله معرفی میگرد یکی از آثار ایشان است .

اسفار یا اسفار اربعه ، کتابی است فلسفی ، در حکمت الهی و جامع بین حکمت مشاء و حکمت اشراق ، از محمد بن ابراهیم بن یحیی شیرازی ملقب به صدرالمتألهین و معروف به صدر او و ملاصدرا . ملاصدرا کتاب اسفار را بر چهار سفر قسمت کرده است : سفر اول در وجود و اعراض . سفر دوم در طبیعات . سفر سوم در الهیات و سفر چهارم در نفس است .

آقای مصلح کلیات مباحث کتاب اسفار و فصول مهمه آنرا با حذف طبیعیات، در دو جلد ترجمه و تلخیص و تحت عنوان فلسفه عالی منتشر کرده است. جلد اول این کتاب، دارای یک مقدمه و نه مقاله و هر مقاله در چند فصل آمده و مشتمل است بر کلیه مباحث وجود و احکام متعلقه بوجود و پاره‌ای از مسائل مربوط بان، که مجموعاً بنام امور عامه و یا (الهیات بالمعنی الاعم) نامیده میشود. در مقدمه کتاب: مقام فلسفه در جهان کنونی، اهمیت حکمت، روش صدر المتألهین در حکمت، طریق صدر المتألهین در تصنیف، شرح حال و تحصیلات و مقام علمی و مشکلات حیاتی و آثار صدر المتألهین، مورد بحث قرار گرفته است.

فلسفه عالی، در رشته ادبی، برنده جایزه سلطنتی سال ۱۳۳۷ شده است.

۷- آداب سخن (بحث مختصری از اصول فن خطابه در غرب و روشهای تازه برای مجالس مباحثه از نظر روانشناسی). تألیف آقای علی-پاشا صالح. [تهران] - دانشکده معقول و منقول - مؤسسه وعظ و تبلیغ اسلامی، ۱۳۳۴. وزیری، ۳۴۴ ص.

چاپ دوم، ۱۳۳۸، [۴] + ۴۵۳ ص.

آقای علی پاشا صالح در سال ۱۲۸۰ شمسی در کاشان متولد شد. پس از فراغت تحصیل از کالج آمریکائی تهران و تحصیلات علوم قدیمه و گذراندن دوره دانشکده حقوق میلتن شیکاگو، بتعلیم زبان خارجه در مدرسه آمریکائی پرداخت و مدتی هم در مؤسسه وعظ و تبلیغ اسلامی وابسته به دانشکده الهیات مشغول تدریس بود. وی در حال حاضر علاوه بر سمت استادی در دانشکده حقوق، بتدریس زبان خارجه و اخلاق قضائی اشتغال دارد و در سفارت آمریکا نیز بسمت مستشار زبان فارسی مشغول کار است. از آقای صالح بجز «آداب سخن» که آنرا برای دانشجویان خود در مؤسسه وعظ و تبلیغ تدوین کرده و در اینجا معرفی میشود، دو کتاب دیگر

نیز برندهٔ جایزهٔ سلطنتی شده است که یکی « ترجمهٔ تاریخ ادبی ایران » تألیف ادوارد براون و دیگری « سرگذشت قانون » است .

کتاب « آداب سخن » دارای یک مقدمه و دوازده فصل و پنج ضمیمه و سه فهرست منابع و اعلام است . موضوع آن ، بحث در اصول جدید فن خطابه و راه و رسم مباحثه در کشورهای غربی است . چنانکه از فهرست آخر کتاب برمیآید ، در تألیف این اثر ، قریب (۳۶۶) کتاب ، رساله ، سالنامه و مجله بزبانهای فارسی و عربی و السنهٔ دیگر مورد استفاده واقع شده است و در موضوع خود کتابی است جامع .

آداب سخن برندهٔ جایزهٔ سلطنتی سال ۱۳۳۷ شده است .

۸ - کتاب روح بشر . تألیف آقای دکتر ناصرالدین صاحب الزمانی .

تهران ، مؤسسه مطبوعاتی عطائی [۱۳۳۹] ۳۰+۳۲۶+۲۴ ص . وزیری .

آقای ناصرالسیدین صاحب الزمانی در سال ۱۳۰۹ هجری

هجری شمسی در تهران تولد یافت و پس از پایان تحصیلات ابتدائی و

متوسطه و اخذ لیسانس از دانشگاه تهران در سال ۱۳۲۹ عازم آلمان و موفق

باخذ درجهٔ دکتری در علوم روانی شد و در سال ۱۳۳۷ به تهران بازگشت

و از آن هنگام تا کنون در دانشکدهٔ الهیات بتدریس علوم اجتماعی و جامعه -

شناسی اسلام اشتغال دارد و همچنین سرپرستی ادارهٔ بهداشت روانی وزارت

بهداری بعهدہ ایشان میباشد و در انستیتوی مدرسهٔ عالی تغذیه ، مدرسهٔ عالی

بازرگانی ، مدرسهٔ عالی پارس و دانشکدهٔ هنرهای تزئینی ، در رشته های

روابط انسانی و بهداشت روانی نیز بتدریس اشتغال دارد .

آقای صاحب الزمانی علاوه بر تألیف کتاب « روح بشر » و

« آنسوی چهره ها » که در این مقاله معرفی میگردد ، قریب ده کتاب دیگر نیز

تألیف و ترجمه کرده است . مقالات بسیاری در زمینهٔ مسائل روانی و

روحی در مجلات ماهانه از ایشان بچاپ رسیده است .

کتاب «روح بشر» که نخست بصورت سخنرانی در اواخر سال ۱۳۳۶ از رادیو پخش گردیده ، در دو بخش اساسی ، با یک پیش گفتار ، یک بخش مربوط بفهرستها ، یک مقدمه به زبان انگلیسی و ترجمه انگلیسی فهرست مفصل مندرجات تدوین شده است . بخش اول ، که بعنوان گفتارها آمده ، شامل بیست و شش گفتار ، و بخش دوم ، بعنوان نگاهشده ها ، متضمن چهار مقاله میباشد ، و علاوه بر مقدمه و فهرست انگلیسی ، فهرست مهمترین اصطلاحات فنی فارسی - انگلیسی کتاب نیز بدان افزوده شده است .

در کتاب «روح بشر» که درباره مسائل روانشناسی و بهداشت روانی با توجه بادبیات فارسی و زندگی اجتماعی در ایران ، سخن رفته است ، سعی گردیده که در عین فشردگی ، منشأ و سبب پیدایش بسیاری از آلام روحی بصورت گویائی ، نمایانده شود و در عین علمی بودن ، با عباراتی روان و گیرا ، تألیف یابد .

کتاب روح بشر ، در سال ۱۳۳۹ ، در رشته علوم انسانی و اجتماعی و تربیتی ، برنده جایزه سلطنتی گردیده است .

۹- آنسوی چهره ها . تألیف آقای دکتر ناصرالدین صاحب زمانی .

تهران . مؤسسه مطبوعاتی عطائی ، ۱۳۴۳ ، وزیری ، ۴۷۶+۲۹ ص .

× چاپ سوم ، ۱۳۴۷ .

کتاب «آنسوی چهره ها» ، تألیف آقای صاحب الزمانی شامل یک مقدمه و چهل گفتار رادیوئی است که در سالهای ۴۱ - ۱۳۴۲ پخش شده و دارای یک نگاهشده درباره روانشناسی و بهداشت روانی با توجه بادبیات فارسی و زندگی اجتماعی در ایران و فصلی بعنوان آزمونها ، میباشد .

مؤلف ، با موشکافی و دقت علمی درمسائل روانی اجتماع کنونی

ایران ، نشو و نمای بسیاری از نابسامانیهای عصر حاضر و راه مبارزه

هریک را بطریق صحیح و علمی متذکر شده است .
 کتاب آنسوی چهره‌ها در رشته ادبی و علوم انسانی و اجتماعی
 و تربیتی ، برنده جایزه سلطنتی سال ۱۳۴۳ شده است .

۱۰ - نفثة المصدور . انشای شهاب الدین محمد خرندزی زیدری
 نسوی . تصحیح و توضیح آقای دکتر امیر حسن یزدگردی . [تهران] ،
 وزارت آموزش و پرورش - اداره کل نگارش ، ۱۳۴۳ ، وزیری ، ۸۶+
 ص ۷۵۴ .

آقای امیر حسن یزدگردی بسال ۱۳۰۸ هجری شمسی در
 تهران متولد شد . در سال ۱۳۲۹ موفق بدریافت لیسانس در رشته زبان و
 ادبیات فارسی گردید و سپس در دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی به
 تحصیل و مطالعه مشغول شد و در همان حال به تدریس هم اشتغال داشته
 است . در سال ۱۳۳۴ نخست بعنوان دبیر و سپس بسمت دانشیار و از سال ۱۳۴۸
 بسمت استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشکده الهیات مشغول تدریس شد .
 رساله دکتری ایشان در سال ۱۳۳۶ در باب « تصحیح انتقادی دیوان استاد
 ظهیرالدین فاریابی و بحث در احوال و آثار و حل مشکلات اشعار وی »
 بتصویب رسید .

آقای یزدگردی علاوه بر تصحیح انتقادی نفثة المصدور
 و شرکت در تصحیح چند کتاب مهم دیگر ، بتألیف و تصحیح و تحشیه
 کتب ارزنده دیگری نیز مشغول هستند که از آن جمله است تصحیح
 انتقادی « روضة العقول » تألیف محمد بن غازی ملطیوی .

نفثة المصدور ، رساله ایست کوچک ، از سوانح ایام کوتاه یکه -
 تازی سلطان جلال الدین خوارزمشاه ، و با اینکه روال مؤلف در تألیف
 کتاب ، بر انشاء مصنوع است و در هر نوشته مصنوعی معمولاً ، مقداری از
 حال و شور و ذوق فدای لفظ میشود ، این کتاب در میان انواع دیگر نثر

مصنوع ، روانتر و به بیان حال نزدیکتر است . در این کتاب از انواع صنایع لفظی و دقایق ادبی و برخی از مصطلحات علوم زمان ، استفاده شده و همه جا به ابیاتی دلنشین از فارسی و عربی نیز تمثیل رفته است .

آقای یزدگردی با توضیح و تحشیه و حل مشکلات کتاب ، از یک رساله ۱۲۵ صفحه‌ای ، یک کتاب تقریباً نهصد صفحه‌ای بوجود آورده است . مقدمه کتاب که درباره روش و سبک مؤلف « نفثة المصذور » است ، بجای خود دارای اهمیت خاصی است و مقدمه آقای مینوی و علامه قزوینی نیز بر آن افزوده شده است . در پایان کتاب ، بیست و دو فهرست برای اعلام کتاب ، ترتیب یافته و در سی و شش صفحه آن ، فقط نام کتابها و رسالات مورد استفاده ایشان آمده است . ضمناً در مجله دانشکده ادبیات تهران ، سال شانزدهم شماره ۶/۵ در باب این کتاب ، رساله‌ای به قلم آقای یزدگردی بنام « به دیدن انصاف بنگریم » بصورت یک جزوه عایحه طبع شده است که خود واجد نکاتی دقیق و باریک از ادب و دستور زبان فارسی و گاه صرف و نحو عربی است و میتوان آنرا (ذیل) یا (مستدرکی) بر این کتاب تلقی کرد .

کتاب نفثة المصذور ، در رشته ادبی به عنوان تألیف درجه اول برنده جایزه سلطنتی ۱۳۴۳ شده است .

۱۱- فرهنگ البسه مسلمانان . تألیف ر . پ . آ . دزی ، ترجمه آقای حسینعلی هروی . [با مقدمه آقای مجتبی مینوی ، تهران ، دانشگاه تهران ، ۱۳۴۵] . وزیری ، م ۴۳۶+ ص . (انتشارات دانشگاه ، ش ۱۰۸۷ - گنجینه تحقیقات ایرانی ، ش ۴۶) .

آقای حسینعلی هروی در سال ۱۲۹۷ خورشیدی در شهر گرگان تولد یافت . تحصیلات ابتدائی خود را در گرگان و تحصیلات دبیرستانی را در تهران به پایان رسانده و برای ادامه تحصیل وارد دانشسرای عالی گشت

و در سال ۱۳۲۲ به‌أخذ درجه لیسانس در رشته زبانهای خارجی نایل آمد. مدتی دبیر دبیرستان بود و سپس در سال ۱۳۳۴ بکشور فرانسه رفت و در دانشگاه پاریس درباره فرهنگ و ادبیات فرانسوی به تحصیل و مطالعه پرداخت. رساله دکتری ایشان در سال ۱۳۴۹ در باب «مذاهب موجود در خلیج فارس» در رشته فرهنگ اسلامی دانشکده الهیات بتصویب رسید. آقای هروی اکنون رئیس کتابخانه و معلم زبان و ادبیات فرانسه و تاریخ تمدن اسلام دانشکده الهیات است.

آقای هروی بجز ترجمه «فرهنگ البسه» دزی، دو کتاب دیگر از آندره موروا و روبردمن والن در سال ۱۳۴۳ و ۱۳۴۵ ترجمه کرده است. مقالات ارزنده‌ای هم تاکنون در همین مجله بچاپ رسانیده است. دزی، مؤلف «فرهنگ البسه» مستشرق هلندی و از علمای بزرگ زبان و لغت عرب است که دارای تألیفات مهم و بسیاری است، از آن جمله فرهنگ عربی به فرانسوی تحت عنوان: «ذیل برقوامیس عرب» و فرهنگ حاضر است.

دزی، با تجسس در متون و کتب لغت عربی، ۳۶۶ نوع از انواع لباسهای عربی را در این کتاب گردآوری و شرح کرده و فرهنگی نسبتاً جامع (تازمان مؤلف)، در این موضوع نگاشته است.

ارزش و اهمیت کتاب، در این است که آقای حسینعلی هروی از یک متن فرانسوی که دارای انواع خط و زبان اروپائی بوده، توانسته است چنین متن سلیس و روان، به فارسی زبانان عرضه دارد. فرهنگ البسه مسلمانان، در رشته ترجمه ادبی، برنده جایزه سلطنتی سال ۱۳۴۵ گردیده است.

۱۲ - کاوشهای عقل نظری. تألیف آقای مهدی حائری یزدی. تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۴۷ و زیری. لز + ۲۶۷ص. (انتشارات دانشگاه، ش ۱۱۹۲).

آقای مهدی حایری یزدی در سال ۱۲۹۸ در شهر قم متولد شد. تحصیلات علوم قدیمه را نزد استادان وقت فراگرفت و تحصیلات عالی را در رشته زبان در دانشگاه جورج تن آمریکا پبایان رسانید. نخست در سال ۱۳۳۴ بعنوان معلم و بعد در سال ۱۳۴۳ بسمت دانشیار و در سال ۱۳۴۸ با سمت استادی دانشکده^{*} الهیات بتدریس اشتغال داشته است. بیشتر حیات علمی ایشان در کنفرانسها و مسافرت های خارج سپری گشته: در سال ۱۳۳۹ و ۱۳۴۰ و ۱۳۴۳ بمنظور مطالعات و تحقیقات اسلامی دردانشگاه جورج تن به کشور آمریکا مسافرت نموده و از شهریور ماه سال ۱۳۴۷ به منظور تدریس زبان و ادبیات و تاریخ فرهنگ ایران در دانشگاه مک گیل کانادا مأموریت یافته و اکنون نیز در آنجا بتدریس اشتغال دارد. آثار ایشان که همگی در علوم و معارف اسلامی است بوسیله^{*} دانشکده^{*} الهیات و دانشگاه تهران و دانشگاه جورج تن آمریکا بچاپ رسیده است.

در کتاب «کاوشهای عقل نظری» نخست بعنوان مقدمه درسی و هفت صفحه، نیرخی از فلسفه^{*} کنونی اسلامی به بهترین صورت تشریح شده و بمقام و پایه بلند فلسفه^{*} اسلامی و دانش فلسفی و اهمیت آن در جهان معاصر، اشاره گردیده و درباره^{*} این مباحث: مناظره ای در باره^{*} لغت علم، تحقیقی درباره^{*} علم، ما بعدالطبیعه در فلسفه^{*} اسلامی و فلسفه^{*} غرب، وجود مطلق، وجود مطلق در فلسفه^{*} اسلامی، منطقه ابهام و خطر در فلسفه، علم الهی، وجود و علل آن، صدرالدین شیرازی و کتابهای وی، آقاعلی مدرس زنوزی و افکار وی، ترجمه^{*} کتب فلسفی، فلسفه^{*} اسلامی و فلسفه^{*} غرب، بتحقیق پرداخته است.

متن کتاب، در چهارده فصل آمده و در آن مهمترین مباحث علم فلسفه مورد تجزیه و تحلیل و بررسی قرار گرفته است.

کاوشهای عقل نظری بعنوان تألیف درجه^{*} اول، در رشته^{*} علوم، برنده^{*} جایزه^{*} سلطنتی سال ۱۳۴۷ گردیده است.